

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Ž 42

Text: Iz 41, 17 – 20 *"Utištění ubožáci hledají vodu, ale žádná není; jazyk jim žízni prahne. Já Hospodin jim odpovím, já, Bůh Izraele, je neopustím. Na hořích návrších otevřu vodní proudy, uprostřed plání prameny vod, poušť v jezero změním a zemi vyprahlou ve vodní zřídla. V poušti dám vyrůst cedrům, akáciím, myrtě a olivám, na pustině vysadím cypřiš, platan i zimostřez spolu, aby viděli a poznali, přesvědčili se a všichni pochopili, že toto učinila ruka Hospodinova a že to stvořil Svatý Izraele."*

Jako by nebylo dost na tom, že tu máme světovou pandemii, současně s ní zažíváme i katastrofální sucho, jaké tu údajně nebylo pět set let. Nejsem odborník, a tak nevím, zda nám hrozí smrt hladem nebo jenom drahota a uskromnění. Ale když čtu bibli, tak tam je sucho každou chvíli. Izák neustále hledá vodu, kope studny a soudí se o ně. Jákob v Kenaanu i Josef v Egyptě čelí katastrofálnímu sedmiletému suchu. Za doby soudců odchází Elímelek a Noemi z Betléma také kvůli suchu. Elijáše nacházíme v době extrémního sucha u potoka Kerítu, který nakonec stejně vyschne, protože v zemi nenastanou deště. A tak bychom mohli pokračovat třeba až k proroku Izaiášovi, který sucho zmiňuje ve svém kázání v babylonském zajetí. Nacházíme se totiž v Orientu, kde je voda tou nejcennější komoditou a kde se musí opravdu hledat.

Já však, když čtu onen izaiášovský text, jsem si jist, že Izaiáš použil ve svém kázání obraz sucha v mnohem širším významu. Hledání vody v sobě totiž nese velmi hlubokou, řekl bych přímo existenciální symboliku. Co všechno si lze představit, když čteme takovýto text: „Utištění ubožáci hledají vodu, ale žádná není; jazyk jim žízni prahne.“

Vyděme nejprve ze situace, do níž toto slovo tenkrát zaznělo. Izraelci jsou odvléčeni do babylonského zajetí. Nemají se tam špatně. Ale nemají tam ani svůj chrám a nemohou slavit chrámové bohoslužby. Jsou vytrženi ze své náboženské kultury a postaveni do multikulturní společnosti tohoto babylonu národů. Tím skutečně velmi trpí. Pohané to nemohou chápat, protože pro ně není pluralita božstev ničím výjimečným. Ale monoteistický judaismus se s tím vyrovnává jen těžko. Proto právě v exilu vzniká tóra, tedy pět knih Mojžíšových, aby se židé mimo jiné vypořádali s nejrůznějším pohanským bájeslovím. Jde tedy o situaci, kdy židé vržení do pohanského prostředí znovu hledají a shledávají pravý základ své víry. Jako utiskovaný národ hledají zdroj Boží pravdy, z něhož by mohla jejich víra žít a růst. Jako utištění ubožáci hledají vodu. Ale v babyloně žádná čistá a pitná voda života není. Jako laň žízni po bystré vodě, tak i židé v babyloně žízni po živém Bohu. Situace ne nepodobná životu v naší západní (dnes už opět pohanské) společnosti. Čisté Boží slovo abys pohledal! Vždyť právě na moři, kde je vody habaděj, chybí voda, která by byla pitná a jazyk žízni prahne. A tak i uprostřed pestrobarevné babylonské směsice nejrůznějších kultur, kde nabídka všeho možného je obrovská, vyznavači Hospodinovi trpí a jako utištění ubožáci hledají vodu, ale žádná není. V duši jim zní Davidův žalm, když byl na poušti: Bože, má duše po tobě žízni. Mé tělo touhou po tobě hyne ve vyschlé, prahnoucí, bezvodé zemi.

Když nyní přeskočím do ryze aktuální současnosti, zdá se mi (i když si nedělám žádné iluze), jakoby se díky současné krizi, ať už té pandemické nebo klimatické, začali někteří lidé více ptát a zajímat o to, kde je tedy ta „čistá“ voda. Tedy kde a co jsou ty základní životní zdroje a pravé hodnoty. Jako by se začali znovu ohlížet po pravém zdroji života a hledat jej. Lidé už opravdu mají pocit, že si jako lidstvo pod sebou podřezáváme větev a že sama příroda se nám teď mstí. Mnozí poukazují na to, jak se lidstvo chová k přírodě nezodpovědně, že nedobře zacházíme s Božím stvořením, a že nám schází pokora a zda současné dění nemůže být Boží trestem za lidskou pýchu a zpupnost. Ale nevím nevím, zda jim český ateismus dá uspokojivou odpověď. Tu jim ostatně nedají ani různí náboženští apokalyptici, kteří líčí Pána Boha jako zamračeného policajta. Když nemáte vodu a jazyk vám žízni prahne, představa trestajícího Boha vám v té chvíli mnoho nepomůže.

Prorok Izaiáš nám však v takové situaci zjevuje jinou Hospodinovu tvář. Bůh v Izaiášově proroctví pohlíží na svůj lid a vidí: „Utištění ubožáci hledají vodu, ale žádná není; jazyk jim žízni prahne. Já Hospodin jim odpovím, já, Bůh Izraele, je neopustím. Na holých návrších otevřu vodní proudy, uprostřed plání prameny vod, poušť v jezero změním a zemi vyprahlou ve vodní zřídla.“

Když jsem si ten text četl, říkal jsem si, v čem je vlastně zvěst tohoto oddílu. A mám za to, že je v tom, jak je ten text celý pozitivní. Začíná sice popisem naprosto zoufalé situace, ale s tímto pohledem se vůbec nesmiřuje. Jestliže si coby lidé připadáme jako utištění ubožáci, tak Hospodin si říká: „Já jim odpovím, já, Bůh Izraele, je přece neopustím.“ A namísto dalšího líčení zoufalého stavu čteme o úžasných Božích plánech: „Na holých návrších otevřu vodní proudy, uprostřed plání prameny vod, poušť v jezero změním a zemi vyprahlou ve vodní zřídla. V poušti dám vyrůst cedrům, akáciím, myrtě a olivám, na pustině vysadím cypřiš, platan i zimostřáz spolu.“

Bratři a sestry, nejsou to příliš smělé plány? Copak to, Pane Bože, nevidíš, jak ti to tu všechno usychá a vadne? Vždyť nikde není žádná voda! A ty plánuješ na této poušti vybudovat zelenou zahradu? Ale Pán Bůh se na takové poznámky asi jen shovívavě usmívá, protože ví své. Vždyť o tom je vlastně celá víra v Hospodina, jak čteme i v epistoletě Židům: „Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme. K takové víře předků se Bůh přiznal svým svědectvím.“ A nejen předků. Jistě jste už slyšeli o tom, jak novodobý stát Izrael dovede proměňovat poušť v zelenou zemi. Tam, kde bylo jen sucho a písek, jsou dnes zelené sady. Izrael jakoby se vzpíral přírodním zákonům – pouštní šed' narušují zelená pole, a i když židovskému státu vysychají zásoby vody, přesto ji vyváží. Je to vodohospodářská velmoc, kam si pro rady jezdí Číňané i Američané. Izrael např. zpětně využije více než 80 procent splaškové vody jako závlahu, zatímco u nás všechna vyteče do kanálu. Zcela zázračně pak působí jejich unikátní zařízení k přeměně vzdušné vlhkosti na pitnou vodu. Doslova mění vzduch na vodu. To dělají Izraelci. Co to je? Inu, to je to Izaiášovo proroctví v praxi. Na počátku je konstatování: „Utištění ubožáci hledají vodu, ale žádná není.“ A na konci - zcela jiná realita: „Na holých návrších vodní proudy, uprostřed plání prameny vod, poušť změněná v jezero a zem vyprahlá ve vodní zřídla.“

Izraelci prostě vzali Boží slovo vážně. Tak jedná v praxi víra, která přemáhá svět. Jestliže lze něco takového dělat se skutečnou vodou, jistě lze znovu probudit k životu i vyschlé duchovní zdroje. Ale to bychom nesměli věčně naříkat a plakat nad rozlitým mlékem, to bychom nesměli nad lidmi lámat hůl či házet flintu do žita. Vždyť v Božím zájmu je, aby, jak čteme, lidé viděli a poznali, přesvědčili se a všichni pochopili, že toto učinila ruka Hospodinova a že to stvořil Svatý Izraele.

Bratři a sestry, lepší, než strašit Božími tresty je ukazovat lidem, co všechno dobrého, krásného a užitečného lze vidět pohledem víry a nejen vidět, ale co všechno krásného lze tvořit, když podle své víry také jednáme. Pak mohou i v poušti vyrůst cedry, akácie, myrta, olivy, cypřiš, platan i zimostřáz spolu.

Modlitba: *Pane, dej at' se nebojíme věřit tvým zaslíbením. Dej, at' se nedáme svést k malomyslnosti a zoufalství. Dej, at' v trpělivé radosti věříme a vyznáváme, že nám požehnáš. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane náš, předkládáme ti své prosby a přímluvy. Mám na srdci mnoho věcí. Myslíme především na všechny své bratry a sestry, s nimiž se už takovou dobu nepotkáváme. Prosíme, ochraňuj je od všeho zlého i od každé zlé nemoci. Modlíme se za ty, kteří pláčou nad svými zesnulými. Prosíme, přijď se svou útěchou. Modlíme se za lidi, kteří jsou zmatení tím, co se na světě děje. Ty přece vnášáš do chaosu světa řád a máš nad vším plnou kontrolu. Modlíme se za zastavení světové pandemie, za pomoc pro nejchudší, za pracující, aby nepřišli o práci, za podnikatele, aby nemuseli propouštět, modlíme se za zemědělce, kteří se bojí o úrodu. Dávej lidem naději a jasnou perspektivu. Dej, at' křesťané v duchu své víry ukazují všem, že tvé myšlení je o pokoji a ne o trápení. Amen.*